

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Haplové v právní věci **žalobce: E. S.**, zastoupen JUDr. Klárou Slámovou, advokátkou, se sídlem Urbánkova 3360, Praha 4, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 6. 2005, č. j. 4 Cad 65/2004 – 18,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 6. 2005, č. j. 4 Cad 65/2004 – 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 4 Cad 65/2004 – 18 ze dne 8. 6. 2005, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 9. 2004, č. 351107052, jímž žalovaná zamítla jeho žádost o úpravu starobního důchodu pro nesplnění podmínek ust. § 88 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 128/1975 Sb.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a), d) a tvrdí nezákonnost rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti a nedostatku důvodů rozhodnutí, jakož i další vadu řízení před soudem, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatel namítá, že splnil podmínky pro zařazení do druhé pracovní kategorie, což vyplývá z obsahu spisového materiálu a z listiny vydané Ministerstvem kultury ČR dne 21. 1. 2000, zn. 1648/2000, podle níž povolání artisty, které vykonával, bylo zařazeno do druhé kategorie. Soudu dále vytýká, že se nevypořádal s námitkami a jeho tvrzeními,

že podpis uvedený na odhlášce ze dne 1. 3. 1976, není jeho pravým podpisem a dovozuje, že měl soud přibrat soudního znalce za účelem posouzení pravosti podpisu na uvedené listině. Dále poukázal na to, že odhláška obsahuje příjmení Š. a takto je i podepsána, ač jeho příjmení zní S. a jako Š. se nikdy nepodepisoval. Porovnáním předmětné odhlášky s přihláškou, datovanou dne 7. 3. 1974, je pak na první pohled evidentní, že obě tyto listiny nemohly být vyplněny a podepsány jednou osobou. Stěžovatel dále namítá, že listinou Ministerstva kultury ČR ze dne 21. 1. 2000 doložil, že povolání artisty je zařazeno do druhé kategorie a potvrzením pana V. M. doložil, že toto povolání vykonával po dobu potřebnou pro důchod a unesl důkazní břemeno v řízení a nelze mu klást k tíži, že komise pamětníků je obtížně proveditelná. Vytýká soudu, že jeho rozhodnutí neobsahuje označení skutečností, ze kterých při rozhodování vycházel, hodnocení důkazů, které předložil, ani vyjádření jak s nimi naložil. Rozhodnutí žalované pak vytýká nedostatečné odůvodnění zamítnutí žádosti, neboť není zřejmé, zda to bylo z důvodu nesplnění doby či nedoložení dokladů o zařazení do druhé kategorie nebo z obou těchto důvodů. S ohledem na uvedené skutečnosti navrhuje, aby rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu projednání a rozhodnutí.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalovaná dne 24. 9. 2004 zamítla žádost stěžovatele o úpravu starobního důchodu pro nesplnění podmínek ust. § 88 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 128/1975 Sb. s odůvodněním, že k žádosti o úpravu důchodu nebyla přiložena příloha č. 891260, která by prokazovala výkon zaměstnání ve druhé pracovní kategorii, a že šetřením PSSZ Praha 10 bylo zjištěno, že byl veden jako artista od 1. 3. 1974 do 29. 2. 1976, podle Přihlášky k zabezpečení umělců ze dne 7. 3. 1974 a odhlášky OSVČ ze dne 1. 3. 1976, jím podepsané, z čehož vyplývá, že dobu výkonu umělecké činnosti nelze hodnotit ve druhé pracovní kategorii. Správní spis dále obsahuje žádost o úpravu důchodu, došlou žalované 24. 6. 2004, již stěžovatel žádá o přiznání druhé kategorie za celou dobu činnosti od roku 1951 a dokládá sdělení Ministerstva kultury ČR ze dne 11. 6. 2004, potvrzení V. M. ze dne 15. 4. 2004 o tom, že stěžovatel a jeho manželka působili v letech 1972 – 1989 jako artisté – umělci ve svobodném povolání a čestné prohlášení A. A., že viděla jejich artistické vystoupení. Uvedená žádost je také doplněna fotokopii občanského průkazu v části potvrzení o zaměstnání u různých zaměstnavatelů od roku 1962 do 30. 6. 1983. Odhláška osoby samostatně hospodařící z pojištění ze dne 1. 3. 1976 zní na příjmení Š. a je rovněž podepsána jménem Š., a obsahuje dva údaje o ukončení samostatné výdělečné činnosti, a to 29. 2. 1967 a 29. 2. 1976, správní spis dále obsahuje žádost o starobní důchod ze dne 11. 10. 1995, včetně rozhodnutí, která žalovaná následně k této žádosti vydala, dokumenty z řízení před Městským soudem v Praze ve věci přezkoumání rozhodnutí žalované o přiznání starobního důchodu, tj. rozsudek č. j. 30 Ca 251/1997 z 2. 3. 1998, včetně protokolu o jednání před tímto soudem. Dále se v dávkovém spise nacházejí i listiny související s řízením o žádostech o invalidní důchod v roce 1994 a v roce 1984 obsahující protokoly o jednání posudkových komisí, kterých se stěžovatel zúčastnil, odvolání proti rozhodnutím o zamítnutí žádosti o invalidní důchod, obsahující dostatek informací o výkonu povolání stěžovatele od roku 1958.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 5. 10. 2004 napadl rozhodnutí žalované žalobou, v níž žádal prošetření odhlášky samostatně hospodařící ze dne 29. 3. 1976 z důvodu její nepravdivosti a domáhal se doložení pravé odhlášky z umělecké činnosti. V doplnění žaloby namítal, že odhláška samostatně hospodařícího je padělkem, neboť ji nikdy nepodepsal, a že odhlášky a přihlášky nesouhlasí datumově

a nejsou úředně potvrzené a jsou nepodepsané. Toto doplnění žaloby pak doložil listinami, mj. listinou ze dne 3. 3. 1976 o zrušení povinného sociálního zabezpečení umělců u OSVZ – ONV 10 s podpisem E. Š., přihláškou k zabezpečení v nemoci umělců ze dne 1. 3. 1974 s potvrzením o zařazení do povinného zabezpečení umělců na jméno S., rovněž takto podepsané a potvrzení Pražské správy sociálního zabezpečení Praha 10 o dobách samostatně hospodařícího a dobách zabezpečení jako umělce v letech 1967 – 1995. I zbývající přílohy mají určitou vypovídací hodnotu k posouzení žádosti stěžovatele o přepočtení dávky žalovanou či soudem. Krajský soud rozsudkem ze dne 8. 6. 2005, č. j. 4 Cad 65/2004 – 18, žalobu zamítl, poté co zjistil, že žalobce byl evidován jako umělec artista ve svobodném povolání od 1. 3. 1974 do 1. 3. 1976 na základě odhlášky osoby samostatně hospodařící z téhož data podepsané žalobcem, když na obou dokladech zjistil stejný podpis, a že žalobce tvrdí o tom, že se nejedná o jeho podpis, ničím nedoložil. Konstatoval, že žalobce nedoložil výkon samostatné výdělečné činnosti jako artisty se zařazením do první nebo druhé pracovní kategorie podle resortního seznamu, nedoložil, že v době, kdy měl vykonávat činnost artisty, která dle jeho tvrzení náležela do první nebo druhé pracovní kategorie, skutečně tuto činnost v této kategorii vykonával a nedoložil doklad o tom, že se jeho činnost zařazovala podle resortního seznamu do první nebo druhé pracovní kategorie a na formulář 891260 chybí potvrzení Ministerstva kultury. Své rozhodnutí opřel dále o sdělení Ministerstva kultury ze dne 9. 5. 2005, podle něhož ministerstvo není schopno potvrdit, že žalobce vykonával ve svobodném povolání činnost artisty, náležející do druhé pracovní kategorie podle výnosu, neboť nemá k dispozici podklady, které by věrohodným způsobem jednoznačně potvrzovaly, že žalobce vykonával činnost artisty v rozsahu stanoveném předpisy pro zařazení do druhé pracovní kategorie, tj., že se jednalo o soustavné a v průběhu kalendářního měsíce převažující práce, což by bylo pro ministerstvo obtížně proveditelné, pokud by mělo vycházet z tvrzení svědků. Rovněž v postupu žalované soud neshledal žádné pochybení, když vycházela ze skutečností žalobcem doložených a sama vyvíjela snahu k získání dokladů o výkonu umělecké činnosti žalobce v jím tvrzené kategorii.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), v kasační stížnosti uplatňuje důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), d), podle jejího obsahu i důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu v mezích uplatněných kasačních důvodů přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

V logice kasačních důvodů je nejprve nutno se vypořádat s námitkami směřujícími proti vadám řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), přičemž vadou má být neprovedení důkazů za účelem ověření pravosti podpisu stěžovatele na odhlášce osoby samostatně hospodařící z pojištění ze dne 1. 3. 1976. V žalobě stěžovatel namítal, že odhláška osoby samostatně hospodařící je nepravdivá, nikdy ji nepodepsal, jde proto o padělek a odhlášky a přihlášky nesouhlasí datumově, nejsou úředně potvrzené a jsou nepodepsané. Uvedenou stěžejní námitku městský soud posoudil konstatováním, že na přihlášce zabezpečení umělců ze dne 1. 3. 1974, podepsané žalobcem, a na odhlášce osoby samostatně hospodařící z pojištění ze dne 1. 3. 1976, podepsané žalobcem, je stejný podpis, a to, že se nejedná o jeho podpis na odhlášce osoby samostatně hospodařící z pojištění ničím nedoložil. Takové odůvodnění žalobní námitky je nedostatečné a nemůže obstát. Soud neuvedl, na základě čeho dospěl k závěru, že podpisy na přihlášce ze dne 1. 3. 1974 S. E. a na odhlášce ze dne 1. 3. 1976 E. Š., jsou podpisy totožnými. Neprovedl k tomu žádný důkaz, ač se nabízel, např. ze správního spisu (dávkového spisu žalované), který obsahuje dostatek listin s podpisem žalobce z doby

časově blízké podpisu na odhlášce osoby samostatně hospodařící z pojištění dne 1. 3. 1976. Je to např. Protokol o jednání Posudkové komise sociálního zabezpečení ONV v Praze 10 ze dne 20. 2. 1984, obsahující podpis posuzovaného E. S., Odvolání k posudkové komisi ze dne 1. 4. 1984, obsahující podpis E. S., Odvolání k Městskému soudu v Praze ze dne 7. 7. 1984 s podpisem E. S. či dalších listin v dávkovém spise založených. Bez provedení jakéhokoliv důkazu a jeho zhodnocení nelze konstatovat a tvrdit, že podpis E. S. a E. Š. je stejným podpisem. Je nutno přisvědčit stěžovateli, že v této části je rozsudek Městského soudu v Praze nepřezkoumatelný. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalobou a jejím doplněním byl vymezen rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí žalované posouzením, zda stěžovatel podepsal či nikoliv odhlášku osoby samostatně hospodařící z pojištění a zpochybnil odhlášku i přihlášku tvrzením, že nesouhlasí datumově a nejsou úředně potvrzené a jsou nepodepsané. Z doplnění žaloby je třeba dovodit, že tzv. přiznání druhé pracovní kategorie, namítanou odhlášku ze dne 1. 3. 1976 a předloženou přihlášku k zabezpečení v nemoci a důchodovém zabezpečení umělců ze dne 1. 3. 1974, stěžovatel omezil žádost o úpravu důchodu v preferované pracovní kategorii na dobu od 1. 3. 1974 a trvání této doby nebylo soudem nijak konkretizováno. Nejvyšší správní soud v této věci postrádá výslech stěžovatele či jeho vysvětlení ke všem listinným důkazům doloženým v žalobě, resp. k jejímu doplnění, neboť uvedené listiny vypovídají o tom, jakou činnost stěžovatel, za niž se domáhá přepočtu důchodové dávky z důvodu výkonu zaměstnání v druhé pracovní kategorii ve skutečnosti vykonával. Žalobou omezeným obdobím od 1. 3. 1974 do roku 1989 se soud zabýval nedostatečně. Skutečnost, zda vůbec stěžovatel v uvedeném období vykonával pracovní činnost v druhé pracovní kategorii, je opětovně možno zjistit z listin založených ve správním spise žalované, týkající se řízení o důchodové dávky v letech 1984, 1993 a 1997. Důkazní hodnotu mají i záznamy o zaměstnáních v občanském průkazu, jejichž fotokopie je k dispozici. Pouhý odkaz soudu na dopis Ministerstva kultury ze dne 9. 5. 2005 o nemožnosti potvrzení výkonu činnosti artisty stěžovatele bez provedení podpůrných důkazů je nepostačující pro závěr, zda a kdy stěžovatel vykonával činnost zařazenou do druhé pracovní kategorie. Přitom ze sdělení Ministerstva kultury ČR ze dne 21. 1. 2000 vyplývá, že výnosem Ministerstva kultury ČSR č. 16400/69 – V/2, ve znění pozdějších předpisů, je povolání artista zařazeno do druhé pracovní kategorie. Dospěje-li městský soud na základě shora provedených důkazů k závěru, že stěžovatel vykonával činnost artisty v době od 1. 3. 1974 do 29. 2. 1976, pak rozhodnutí žalované zruší a vrátí žalované s příslušným závazným právním názorem k provedení úpravy starobního důchodu stěžovatele.

Stížní námitka ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) je v této věci odvislá od posouzení stížní námitky ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a její důvodnost je nutno dovozovat od důvodnosti stížní námitky podle písm. d) s. ř. s. Na tomto místě Nejvyšší správní soud shrnuje, že bude-li prokázána činnost artisty stěžovatele od 1. 3. 1974 do 29. 2. 1976, pak s ohledem na vyjádření vrcholné ideové organizace o tom, že stěžovatel byl zařazen do povinného zabezpečení umělců ze dne 7. 3. 1974, prokazuje výkon činnosti artisty ve druhé pracovní kategorii a za dobu prokázanou stěžovateli náleží úprava starobního důchodu podle ust. § 22 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění do 31. 12. 1995.

Námitka podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, uplatněná stěžovatelem, kterou soud dovodil z obsahu kasační stížnosti, musel posoudit jako nepřipustnou ve smyslu ust. § 104 odst. 4, věta poslední, s. ř. s., neboť uvedené důvody stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, ač tak učinit mohl.

Nejvyšší správní soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, proto rozsudek Městského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušuje a věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení s tím, že městský soud je vázán shora uvedeným právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí.

Ve smyslu ust. § 110 odst. 2 s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu